

Utbildningsdepartementet
Universitets- och högskoleenheten
u.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss av betänkande Utvecklat samarbete för verksamhetsförlagd utbildning – långsiktiga åtgärder för sjuksköterskeprogrammen (SOU 2024:9)

Famna, riksorganisationen för idéburen välfärd, har cirka 100 medlemmar som alla bedriver välfärd utan vinstsyfte. Famnas medlemmar har lång erfarenhet av att erbjuda medborgare och medmänniskor sociala tjänster, kvalificerad vård, arbetsmarknadspolitiska insatser och individuell omsorg utan vinstutdelningssyfte.

Famna ser positivt på utredningens ambition och förslag att se över möjligheterna för ökad verksamhetsförlagd utbildning inom sjuksköterskeprogrammen. Flera av Famnas medlemmar bedriver verksamheter inom somatisk och geriatrisk vård, samt palliativ och psykiatrisk vård. Dessa verksamheter hör till den privata sektorn inom välfärden, men drivs av en idé och utan vinstutdelningssyfte. Detta betyder att vården är offentligt finansierad, men att medlen stannar inom själva organisationen och används för utveckling och produktion av välfärdstjänster.

Famna anser att denna distinktion inte framkommer i utredningens resonemang och ställningstaganden. Likt utredningen anser Famna att avtalen måste främja privata vårdgivares förutsättningar att medverka och utformas på ett sätt så att även mindre aktörer kan delta. Utredningen betonar dock att full kostnadsersättning inte är aktuellt för vare sig privata eller offentliga aktörer. Detta motsätter vi oss då det skulle innebära att förutsättningar inte finns för att de idéburna aktörerna ska kunna medverka.

Idéburna aktörer bedriver vård och omsorg utifrån en idé om att göra mer för fler och fyller igen de hål i samhällsbygget som det offentliga inte klarar av, eller som privata vinstdrivande aktörer anser är ekonomiskt ogynnsamma. En förutsättning för att idéburna aktörer ska kunna medverka till en utökad verksamhetsförlagd utbildning för sjuksköterskor i Sverige är att kostnaderna det innebär täcks. De ersättningar som aktörerna får från andra uppdragsgivare är normalt inte utformade så att det finns marginaler för att tillhandahålla ytterligare tjänster så som verksamhetsförlagd utbildning. Andra intäktskällor som skulle kunna finansiera kostnaderna för en sådan insats finns normalt sätt inte heller i verksamheterna. Utan full kostnadstäckning skulle en sådan ytterligare uppgift konkurrera ut befintliga arbetsuppgifter och därmed ske på bekostnad av leverans och kvalitet.

Famna ser mycket positivt på utredningens förslag att Upphandlingsmyndigheten ska sammanställa relevant statistik kring privata vårdgivare. Bristen på statistik inom vård- och omsorgsområdet är uppenbar och samtliga avsikter att belysa och förbättra detta ställer sig Famna positiva till. Däremot är det viktigt att statistiken avser offentliga och privata vårdgivare utan även skiljer på privata vinstdrivande företag och idéburna aktörer. Denna uppdelning är nästintill obefintlig i nationell statistik idag, och om Upphandlingsmyndigheten ämnar sammanställa statistik om svenska vårdgivare för kännedom och analys, är det av högsta vikt att denna distinktion finns.

I stora drag delar Famna den bild som återges kring privata vårdgivares erfarenheter av medverkan i utbildning i egenskap av utförare i avsnitt 9.10. Vi instämmer att det krävs både långsiktighet och särskild hänsyn till mindre aktörer för att underlätta utbildningsuppdraget för idéburna organisationer. Dock särskiljs inte idéburna organisationers särart i tillräckligt hög utsträckning eller hur erfarenheterna och konsekvenserna drabbar dem.

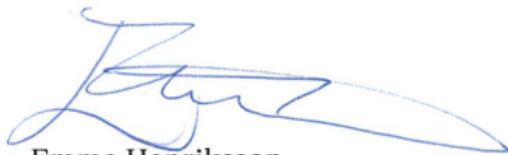
Avsnitt 10.7 med rubriceringen konsekvenser för företag, redogör för konsekvenserna för samtliga privata vårdgivare. Idéburna organisationer drivs i flera olika organisationsformer med det gemensamt att de bedrivs utifrån en annan logik än företag med vinstutdelningssyfte. Det blir missvisande och otillräckligt om inte de idéburnas särart särskilt uppmärksammas då förutsättningarna kan skilja sig åt väsentligt. I myndighetsuppdrag så som Upphandlingsmyndighetens uppdrag om stöd till privata vårdgivare behöver det därför särskiljas. För att studenter inom sjuksköterskeprogrammet också ska kunna förlägga delar av sin utbildning hos

idéburna vårdgivare krävs det att stöd och avtalsformer även passar idéburna aktörer, vars struktur och ändamål skiljer sig från privata företag.

Famna tackar för möjligheten att lämna synpunkter på ovanstående remiss.

Övriga synpunkter hänvisas till arbetsgivarorganisationen Fremias remissvar.

På Famnas vägnar

Emma Henriksson
Generalsekreterare